

0410

Kurier Szczeciński

ŚRODA,
23 LUTEGO
1983 ROKU
WYD. AB

Nr 38 (11 666) Rok założenia 1945 Nakład: 90 000 egz. Cena 5 zł

Wystarczy 50 zł od każdego zarobionego tysiąca

Podwyżka konsultowana

Rozmowa z kierownikiem Urzędu Cen, ministrem Zdzisławem Krasińskim

— PANIE MINISTRZE prawie dokładnie rok temu i pan, i my dziennikarze, obiecywaaliśmy ludziom, że jak już dokona się tej bolesnej operacji, którą łagodnie nazwano reformą cen, to wiele na naszym rynku zmieni się na lepsze. Dziś dokładnie w rocznicę tamtego cenowego szoku znowu zaczyna się mówić o podwyżkach cen. Co się dzieje?

NA TEMAT DNIA

Koniec z fałszywym wstydem

OTO punkt tego fragmentu przemówienia gen. W. Jaruzelskiego (Katowice, 21 luty), który został się od słów, że „standardową ideą socjalizmu jest sprawiedliwość społeczna”. W imię sprawiedliwości społecznej gen. Jaruzelski zapowiedział walkę z patologią społeczną oświadczając, że „kiedyś traktowano te zjawiska w sposób wstydlivy”, a „my zdemujemy zoslonę, pokazujemy le, sceniamy, plętnujemy”.

ŚLUSZNOŚĆ tych słów nie podlega dyskusji. Społeczeństwo polskie jest zdrowe, a patologia wcale go nie oskarża, nie ujmuje mu talent. Co

(Dokończenie na str. 3)

— Przede wszystkim nikt nigdy nie zapewniał, że zeszlorna podwyżka cen jest ostatnia, jaką w tym kraju zrobiono. Wzrost cen jest największym zjawiskiem ekonomicznym w każdej prawidłowo funkcjonującej gospodarce. Jest najskuteczniejszym regulatorem równowagi rynkowej. Oczywiście mówię tu o cywilizowanych podwyżkach cen — zamykających się w granicach kilku bądź kilkunastu procent, a nie o reformie cen, jaką my przeprowadziliśmy w ubiegłym roku. A zatem do istnienia tego

(Dokończenie na str. 2)

Z prac Egzekutywy KM PZPR

25 bm. — plenum poświęcone młodzieży

OBRADUJĄCA w dniu wczorajszym Egzekutywa Komitetu Miejskiego PZPR w Szczecinie dokonała oceny przebiegu szkolenia partyjnego w miejskiej organizacji, stwierdzając m. in. na podstawie przeprowadzonej ostatnio wnikliwej kontroli ok. 200 organizacji, wyraźny postęp w realizacji programu edukacji

(Dokończenie na str. 3)

481 osób z majątkami po 20-30 mln zł

Milionerzy

WARSZAWA PAP. Trudno określić, ile mamy „krezusów” w naszym kraju. Faktem jest, że część z nich dorobiła się wielomilionowego majątku w sposób nielegalny.

W kraju nieustannego zainteresowania organów ścigania pozostały tylko grupa osób, które dorobiły się fortuną z naruszeniem obowiązujących przepisów. W ub. r. wszczęto postępowanie przy gotowawce pod zarzutem nielegalnego wzbogacenia się przeciwko 481 osobom, którym zarzucono dokonanie 641 różnego rodzaju przestępstw. Chodzi tu — zaznaczamy — o osoby, których majątek szacuje się na 20-30 milionów w każdym przypadku. Kim oni są?

Z analiz dokonanych w Biurze do Walki z Przestępcami Gospodarczymi Komendy Głównej MO wynika, że blisko połowa z nich to właściciele prywatnych zakładów produkcyjnych i usługowych.

(Dokończenie na str. 2)

Basen pływacki w przedszkolu

MOSKWA PAP. W przedszkolu zjednoczenia „Azol” w Nowogrodzie zbudowano basen o wymiarach 8x3 metry. Szatnia jest wyposażona w specjalne grzejniki i suszarki. Dzieci bawią się spacerze porannym pod kierunkiem trenera, w obecności pielęgniarki. Wkrótce baseny będą otwarte w kolejnych dwóch przedszkolach.

Dziś mija 65 rocznica powstania Armii Radzieckiej

Przyjaźń rodziła się we wspólnej walce

Uroczysty koncert w Warszawie

PRZED 65 laty, 23 lutego 1918 r., oddziały Armii Czerwonej stoczyły swój pierwszy bój przeciwko niemieckim najeźdźcom. Dzień 23 lutego tradycyjnie obchodzony jest jako święto Armii Radzieckiej. Z tej okazji w całym kraju odbędzie się dziś uroczystości. Społeczeństwo złoży hołd pamięci 600 tys. żołnierzy radzieckich poległych w latach II wojny światowej podczas walk o wyzwolenie naszej Ojczyzny spod okupacji hitlerowskiej.

W WARSZAWIE, na Cmentarzu-Mauzoleum Żołnierzy Armii Radzieckiej, na placu Grobu Nieznanego Żołnierza oraz przed Pomnikami Wdzięczności i Braterstwa Broni złożone zostaną kwiaty.

W CZORAJ w Teatrze Polakim w Warszawie odbył się uroczysty koncert, zorganizowany przez Główny Zarząd Polityczny Wojska Polskiego i Zarząd Główny Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej. Wśród gości obecni byli członkowie najwyższych władz partyjnych

Święto Armii Radzieckiej

Uroczystość na Cmentarzu Centralnym

W CZORAJ, o godz. 10 przed Pomnikiem Braterstwa Broni na Cmentarzu Centralnym w Szczecinie zapłonęły znicze, a

(Dokończenie na str. 2)

i państwowym naszego kraju z I sekretarzem KC PZPR, przewodniczącym Wojskowej Rady Ocenienia

(Dokończenie na str. 2)

Stefan Olszowski przyjęty przez premiera Węgier

BUDAPEST PAP. Wtorek był drugim dniem oficjalnej wizyty przyjaźni, jaką na Węgrzech składał minister spraw zagranicznych PRL, Stefan Olszowski. Tego dnia kontynuowane były rozmowy polsko-węgierskie z udziałem Stefana Olszowskiego i Frygjesa Pułi. Szef polskiej dyplomacji został przyjęty przez premiera Węgier Goergya Lazara.

Regionalne potrzeby

o polityka morska państwa

Z perspektywy makroregionu

W CZORAJ w Sali Rycerskiej Urzędu Wojewódzkiego odbyło się kolejne posiedzenie, powołanej niedawno, Międzywojewódzkiej Komisji ds. Makroregionu Północnego. Tematem narady były regionalne uwarunkowania i cele morskiej polityki państwa.

(Dokończenie na str. 2)

Nowy kandydat na prezydenta USA

NOWY JORK PAP. Dziś był gubernator stanu Floryda Reubin Askew ma oficjalnie zgłosić swą kandydaturę z ramienia partii demokratycznej na prezydenta Stanów Zjednoczonych w wyborach, które odbędą się w listopadzie przyszłego roku. O nominację przystąpił z ramienia tej partii ubiegający się już; Walter Mondale — były wiceprezydent USA (za kadencji Jimmy'ego Cartera), senator Alan Cranston z Kalifornii i senator Gary Hart z Kolorado.

Do 105 razy sztuka?

SAD w Phoenix w stanie Ari zona uznał 53-letniego Giovanni Vigliotto winnym bigamii i rabunków, za co grozi mu kara 6 lat za bigamię oraz 28 lat za okradzenie licznych żon. Vigliotto nie ukrywa, że łącznie zawarł związki małżeńskie ze 105 kobietami.

Fałszywy „samorodek” złota

LONDYN PAP. Jak się okazało „złota róża”, jeden z największych samorodków złota znalezionych w ostatnich latach w Australii, o wadze 11,8 kg, został odnaleziony przez oszustów ze sztabek złota. Oszuści ci są obecnie sążeni w Perth za kradzież znacznej ilości złota z miejscowej mennicy. Według przepisów australijskich, samorodek złota należy do tego, kto go znalazł. W 1980 r. oszuści sprędal „złota różę” jednemu z magistratów przemysłowych, który zapłacił za „samorodek” o 100 tys. dolarów więcej niż wartość brylantu, z którego został odlany.

Rosnie przyszła kadra polskich narciarzy? (Foto — CAF)

W RFN opublikowano zwierzenia córki Himmlera

Dwa pamiętniki

22 LIPCA 1944 r. 15-letnia Gudrun Himmler, mieszkająca wraz z rodzicami w luksusowej posiadłości „Lindenficht” w Bawarii zanotowała w swym pensjonarskim dzienniczku: „Przed dwoma dniami niemiecy oficerowie usłowoili zabić Fuehrera. Obie z mamą rozplakaliśmy się, słysząc tę straszna wiadomość...”

Tego samego dnia również siostrzyczka Gudrun, Anna Frank, ukrywająca się wraz z rodziną w Amsterdamie, pisała: „Nieprawdopodobna wiadomość. Usłowoano zgładzić Hitlera, zaś sprawcami byli sami wojskowi, mający dość potworności wojny”.

(Dokończenie na str. 3)

„SKARB KIBICA” — wydawnictwo na które czekacie! Szczegóły już jutro!

DZIENNIK Gudrun Himmler, jedynej córki reichsfuehrera SS, Heinricha Himmlera, odpowiedzialnego za śmierć milionów ludzi — po raz pierwszy opublikowany w RFN w 50 rocznicę dojścia Hitlera do władzy, ukazuje wypadki oglądane oczyma nastolatki, obserwu-

Przeciw inflacji

Mniej — gorzej — drożej?

WIĘKSZOŚĆ z pewnością pamięta kalkiem sensowne zawołanie z lat sześćdziesiątych „wiecej, lepiej, taniej”, które — gdyby rzeczywiście stało się dyrektywą wykonawczą — wprowadziłoby Polskę do grupy krajów najzamożniejszych. Dzisiejsza praktyka wielkiej części producentów określić można jako dokładne zaprzeczenie tamtego postulatu. Mniej — gorzej — drożej, to najbardziej syntetyczne określenie tego, co dzieje się w wielu fabrykach i przedsiębiorstwach budowlanych. Produkcja i dochód narodowy cofnęły się o dziesięć lat, jakości — o dwudziestolecie w niektórych branżach, natomiast co do cen, to każdy ma swoją cenę.

DOPÓKI niższą wydajność re kompensować będzie wyższa cena, wyższy koszt, dopóty tkwić będziemy po uszy w kryzysie, w niszczącej inflacji. Nie ma innego wyjścia z tej pułapki niż odbudowa produkcji i równoległe pohanomowanie kosztów i cen. Dlatego dokumentem tak potrzebnym jest ustawa o uzdrowieniu i upadłości przedsiębiorstw, której, niestety, nie zdołaliśmy rozpatrzyć Sejm w jesiennej sesji. Chodzi o postawienie tamy przed pewną praktyką — i sposobem rozumowania — polegającymi na wliczaniu pełnych kosztów własnej nieudolności w cenę towaru i wyrobu.

Po prostu pewne przedsiębiorstwa trzeba uzdrowić z zewnątrz, jeśli nie można inaczej, jeśli własnych sił im zabraknie. A to dlatego, by nie szkodziły społeczeństwu. Jeśli w Płocku metr kwadratowy powierzchni mieszkalnej kosztuje już 53 tysiące złotych, to jest to stan irytujący, ponieważ ludzie zatrudnieni w tamtejszych przedsiębiorstwach budowlanych żyją na społeczny koszt, wyciągając pieniądze z kieszeni spółdzielcom albo wszystkim, korzystając z dotacji budżetowej. Podobnie jeśli w deficytowym PGR stróż dostaje z „funduszu motywacyjnego” po nad trzydzieści tysięcy premii, a dyrektor ponad sto tysięcy złotych. Jeśli i ludzie z zewnątrz nie potrafią spowodować zmiany — a to raczej wątpliwie — to należy zacząć rozwiązać. Tak będzie najlepiej i zdrowiej. Obecnie dyrektor „swoją chop” daje pieniądze pod byle pretekstem i cieszy się popularnością tłumacząc w banku w ministerstwie: trzeba dać forsy „bo ludzie odejdą”.

W ZESTAWIE potraw, jakie przetrządzić można z soi, proponowanym przez Instytut Zwierzenia Człowieka SGGW-AR w Warszawie, nie ma jeszcze dania pod taką nazwą. Jest już jednak „Soja po warszawsku” oraz „Potrawa ursynowska z mięsa i soi”. „Urzynowska”, bo część starszej słownictwa uczelni — Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego — w tej własnej dziedzinie ma swą siedzibę.

NIM jednak powiemy o daniach z soi, warto ją przedstawić...

„Ajma” i „Progres” to dwie, pierwsze polskie odmiany soi, wyhodowane przez prof. dr. Jerzego Szymera z Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin. Uprawa innych odmian tej rośliny strączkowej, popularnej i wysoce cenionej w wielu krajach, w naszych warunkach klimatycznych dotychczas się nie udawała. I był to fakt, który zdawał się sprawę przesądzać na rzecz importu sruły sojowej, gdyby nie wysiłki podjęte własnie przez prof. Szymera. Z uporem właściwym hodowcom nowych odmian roślin uprawnych, a które to cechy określić można tylko mianem benedyktyńskich cnót, udowodnił, że soja pod polskim niebem może rosnąć i dojrzewać.

W wyniku takich nacisków opłata za utrzymanie małego fiata na parkingu pod sennym okiem emeryta spółdzielni dozwolonego mienia (przeciętna wieku wartownika 70 lat) kosztuje więcej niż czynsz za małe mieszkanie spółdzielcze. Bo ludzie odejdą... Ludzie odchodzą, bo wszędzie można dostać pracę i zarobić.

Otóż tę sytuację trzeba wreszcie przeciąć, przywrócić dostęp do kasy, wzmocnić w niej zamki. I właśnie w projekcie ustawy stawia się sprawę jasno: jeśli przedsiębiorstwo utraci możliwość spłacania kredytów, wówczas trzeba się poddać kuracji. No i pożegnać z premiami, nagrodami, wzrostem zarobków. Oczywiście, powodzenie całej sprawy zależy od powszechności stosowania reguł i stanowczości. Dziesięć pierwszych wyjątków ustępnie oznacza koniec tej drogi wyjścia z inflacyjnego kotła.

MÓWI się często: rząd zawinił, ponieważ okazał dobre serce, ułatwił dostęp do kasy w drugim półroczu, pozwolił setkom przedsiębiorstw na łatwą wywinieście się z opresji. Nie dla obrony rządu, który ma swe go rzecznika, „Rzeczpospolitą” i inne środki, ale gwoli sprawiedliwości stwierdzić trzeba, iż nie ma takiego prawa, takich przepisów, których nie da się obejść i sparołdować, co uodowodniono w czasie trzydziestu kilku minionych lat. Tak krytykowane opodatkowanie średniej płacy, hamujące rzekomo produkcję i sprzyjające utrzymaniu utajonego bezrobocia, rozluźnienie podatkowego gorsetu, przyniosło przede wszystkim — ogromny wzrost wydatków przy niewielkim, symbolicznym wzroście zwiększeniu produkcji. Część przedsiębiorstw naruszyła przy tym fundusze na rozwój, na finansowanie innych ce-

ZNAJOMOSCI z soją zawarliśmy już dawno. Nie byłoby brojlerów, gdyby nie mieszkanki pasowe wzbogacane wysokoalkoholową srułą sojową. Nie byłoby także wielu racuchów, placków, porcji doroz, morszczaka i innych ryb, gdyby nie olej sojowy. Tłuszcz cenny i wysoko, przez specjalistów od żywienia człowieka i popularny na naszym rynku. Tym, że surowiec do jego produkcji trzeba było importować...

Na tym jednak właściwie nasza polska znajomość z soją się kończy.

Kiedy na talerzu? Soja po polsku

Pasza albo olej i nie poza tym, jak sądziliśmy, bo nie mieliśmy okazji, by wprowadzić soję do naszego codziennego menu w innej postaci. Dziś takie możliwości się już otwierają. Dobre możliwości. PROF. dr Stanisław Berger z SGGW-AR w Warszawie powiada, że: „...lekkroć gdzieś na świecie spada podaż mięsa, wzrasta ma spożycie nasion roślin strączkowych. Spośród wszystkich bowiem białek roślinnych — białko zawarte w nasionach roślin strączkowych jest najbardziej obciążające. Zawiera najwięcej wartości odżywczych i jest go, procentowo, w nasionach dużo. Naturalnym zjawiskiem powinno więc być, że gdy gdzieś w świecie spada spożycie mięsa,

łów zapewne w błogim przewidzeniu, iż znów dołożą z budżetu, skądynaj, umorzą... Dla tych władcy, rychna i powszechna cena sytuacji finansowej może się okazać wstrząsem, oby otrzeźwiający.

NA niedawnym spotkaniu z przedstawicielami zakładów konsultantów reformy zapowiedziano rygorystyczne przestrzeganie zasad o lijkli kredytowej wobec przedsiębiorstw i zdecydowaną wolę przywrócenia związku między wynagrodzeniami a wydajnością. Można więc mieć nadzieję, iż nie powtórzy się zeszłoroczny „akt laski”, a t- z kolei zmusi dyrektorów i ich sztab do szukania ratunku w produkcji, skoro ucieczka w ceny i kredyt okazać się niemożliwa. Te nadzieje na odmianę wsparcia przez renesans ruchu samorządowego, który w końcu wszczęli dyrektorów, obecnie osamotnionych i uległych. Ludzie reprezentujący rąkci nie mogą być przeciele krótkowzrostni, gdyż likwidacji przedsiębiorstwa nikt im nie wybaczy.

Fatalna formuła „mniej — gorzej — drożej” musi być wycofana jak najszczyś. Kto już nie potrafi inaczej, powinien ustąpić miejsca innym.

Roman LENCEWICZ

Między prawem a życiem

Z miłości w nienawiść

ROZPRAWY rozwodowe od bywają się przy drzwiach zamkniętych. Jest to jeden z mądrzejszych przepisów, którego celem jest ochrona tajemnicy pożycia rożających się współmałżonków. Przeciwdziała on na jednak przede wszystkim oglądaniu przez publiczność scen bratnich, niesmacznych, wręcz niekiedy obrzydliwych, które odgrywają przed sądem i sobą rozchodzące się strony.

Trudno wiarygodnie i precyzyjnie uzasadnić jak to się dzieje, że ludzie pobierający się z miłości w miarę trwania pożycia stają się dla siebie coraz bardziej obcy, co powoduje, że u wielu współmałżonków autentyczne uczucie przeradza się

z upływem czasu w gorącą nienawiść. Napisano na ten temat wiele stron rozpraw naukowych i materiałów publicystycznych, w których zawarto znaczną liczbę różnych, często przeciwstawnych hipotez.

Zostawmy jednak na boku wszystkie te naukowe lub pseudo naukowe rozważania i spróbujmy prześledzić mechanizm rozkładu pożycia na przykładzie małżeństwa „X”. Pobrali się po studiach. Na początku mimo braku mieszkania, mimo niskich zarobków było im ze sobą dobrze. Po trzech latach dostali mieszkanie, przyszło na świat dziecko... i zaczęło się psuć. On urwał się z domu, by nie patrzeć na sterty pieluch.

Ona miała coraz bardziej dożyć papek, przecierów i zupek. Przebrnęła jakos przez ten trudny okres niemowlęctwa, ale po-

stały już pierwsze zadrażliwienia i urazy. W tym mniej więcej czasie, gdy dziecko poszło do przedszkola, on poznał pewną panią — bezdzietną rozwódkę, u której „odpoczywał” od pełnej napięcia atmosfery domowej. Ona miała pewne trudności czasowe z przypięciem mu rogów, bo to trzeba odprawiać i odebrać małego z przedszkola, iść do pracy, ugotować, sprzątnąć. Ale dla chętnego nie ma nic trudnego, czego się zresztą nie robi w ramach rewanżu, aby zaspokoić słodkie uczucie zemsty.

OD TEGO pory dom państwa „X” zmienił się w piekło. Każda okazyja była dobra, by sobie nawzajem dokuczyć, zmizczyć drugą stronę, by ją upodlić i upokorzyć. Już sam widok współmałżonka drażnił, wyzwał do agresji. Trwało to kilka lat, niemiła, rośnię. Gdy dziecko miało iść do szkoły, postanowili się rozjść.

NA SALI sądowej początkowo zachowywali się wobec siebie rycersko. Postanowili się bowiem rozstać bez orzekania o winie, by szybko mieć formalności za sobą. Wystarczył jednak jedno nieopatrznie rzuczone słowo, by cała ta konwencja pękła jak bańki mydlana. Obie strony jakby tylko na to czekały, ruszył wzajemny polok oskarżeń, pomówień, insynuacji. Zaczęło się wzajemne, publiczne pranie własnych brudów.

CALY przedstawiony wyżej mechanizm rozkładu pożycia i przebieg rozpraw sądowych o rozwód jest niestety typowy. Najbardziej dramatyczny staje się w tym kontekście problem dzieci. Bardzo często bywa, że właśnie one z przedmiotu wspólnej miłości stają się przedmiotem wzajemnych pretensyj skutecznym instrumentem do zażądania ciosu współmałżonkowi. Jakże łatwo zapomina się przy tym, że wzajemna nienawiść rodziców, towarzyszące jej awantury i wreszcie rozwód są wstrząsem psychicznym dla dziecka, często o trwałych następstwach. Warto przypomnieć, że zdecydowana większość młodych przestępców, alkoholików i narkomanów wchodzi w świat z rodzin, które w dzieciństwie były rodzicami.

Wydałoby się, że rozwód kończy eskalację nienawiści, że współmałżonkowie roztają się i zaczynają nowe życie. W wielu wypadkach tak się nie dzieje. Znałe kłopoty mieszkaniowe powodują jednak, że były współmałżonkowie po rozwodzie mieszkają dalej pod wspólnym dachem. Mimo zmienionego statusu cywilnego kontynuowana jest przetrwanie na oczach dzieci, wzajemna wyniszczająca wojna.

Hanna LEWANDOWSKA

(Krajowa Agencja Robotnicza)

rosnąc tam powinno spożycie nasion roślin strączkowych!

U NAS jest właśnie odwrotnie. Przed II wojną światową i bezpośrednio po niej spożyliśmy na głowę mieszkanca ok. 4 kg nasion roślin strączkowych: grochu, fasoli, bobu, soczewicy, rocznie. Jeszcze nie tak dawno, bo ledwie parę lat temu, na jednego obywatela przypadły 2 kg. A dziś należy się w spracie akurat odwrotnie proporcjonalnej do uzasadnionych potrzeb społecznych: spożycie spadło do zaledwie 1 kilograma.

WŁASCIWIE z gamy roślin strączkowych ostał nam się jedynie groch. O fasolę coraz trudniej, bo uprawa jej jest kłopotliwa i bardzo pracochłonna, a na mechanizację jeszcze się nie zanosi. Bob — stał się produktem marginalnym. Soczewica — zapomnianym, choć — jak podpowiada prof. Berger — warto byłoby do tej polskiej specjalności powrócić. Soja zaś... Jej polska kariera dopiero się zaczyna. Zapalił się do niej niektórzy rolnicy w północno-wschodnich rejonach Polski, kowalich dom nielioscia leżni kapieli, Centrala Nasienna o-

feruje nasiona i zapewnia, że ich nie zabraknie.

No, ale nim to wszystko ruszy, prof. Berger życzyby sobie, aby harmonijnie zebrały ze sobą wszystkie ogniwa gospodarki na drodze od producenta do konsumenta. A więc nasilenictwo i mechanizacja uprawy soi, aby dość było herbicydów chroniących soję przed chwastami, aby obrót soi odbywał się zgodnie z regułami handlu, aby przemysł przetwórczy dysponował odpowiednim sprzętem i właściwie wyszkoloną kadry. W ogóle zaś uważa, że oświata i uoowszechnienie są sprawami kapitalnej wrażliwości.

Pamiętać trzeba jednak także, że rośliny strączkowe, w tym również soja, nie są uniwersalne. Nie wszystkie grupy roślinności można nimi nakarmić. W diecie małych dzieci i ludzi starszych, jak i tych, którzy cierpią na dolegliwości przewodu pokarmowego i narządów z nim związanych, roślina ta nie powinna się znaleźć lub powinna być jej być niewielka. Z drugiej strony, trzeba ją wysoko cenić za to, że nasiona jej są bogatym źródłem łatwo przyswajalnego białka, tłuszczu, substancji mineralnych, błonnika, a także że posiada dobre własności smakowe, sprzyjające przewodowi naszego codziennych jadłospisów.

Płon soi „Progres”, uzyskiwany obecnie z hektara, wynosi ok. 15 ton, a nie należy się zbyć tym, że jest niższy od plonu innych roślin uprawnych. Obliczyć należy — mówi prof. Berger — nie ile wynosi plon, lecz jakie wartości odżywcze i w jakiej ilości są w zbiorze zawarte. Nie chciałbym, aby z racji uprawy roślin strączkowych zmniejszyla się u nas podaż mięsa. Zboż, owoców czy też warzyw, których wszystko to będzie w uprawie i, skienie. Wyżywienie człowieka jest bowiem czymś na kształt orkiestry symfonicznej, w której każdy instrument jest ważny i spełnia swoją rolę.

Bon Ton nadal obowiązuje

Kultura dla wszystkich

Rozmowa z prezesem SM „Śródmieście”
Marianem Kuligowskim

JEDNĄ Z WAŻNYCH FUNKCJI spółdzielczości mieszkaniowej jest organizowanie życia społecznego mieszkańców — popieranie różnych form współpracy, więzi sąsiedzkich, stwarzanie szans rozwijania różnych zainteresowań oraz po prostu — dostarczanie kulturalnej rozrywki.

WIELOLETNIE doświadczenie na tym polu ma jedna z najstarszych szczytnych spółdzielni mieszkaniowych SM „Śródmieście” (przedtem znana jako „Kotwica”) administrująca osiedlami zamieszkanyimi przez prawie 30 tys. ludzi, położonymi, jak wynika z nazwy — głównie w dzielnicy śródmiejskiej. Już choćby z tej racji spółdzielnia posiada znaczny udział w kształtowaniu życia kulturalnego w mieście na szczeblu podstawowym.

Rozmawiamy z prezesem SM „Śródmieście” Władysławem Kuligowskim.

— DOWIADUJEMY się, że sym patyczny klub „Bon Ton” zamienia się w Spółdzielczy Dom Kultury. Czy oznacza to wrzenie jeszcze jednej dobrej tradycji?

— Samo utworzenie domu kultury oznacza awans w sferze działalności społeczno-kulturalnej. Z tym sztydem wiąże się bowiem zwiększenie możliwości korzystania z funduszu na cele kultury i rozrywki. Dom kultury stać będzie np. na sprowadzenie droższych, atrakcyjniejszych artystów i zespołów, na zorganizowanie bogatszej imprezy. Korzyści są tu bardzo wymierne. A tradycja, ta dobra tradycja pozostanie. Nie likwidujemy bowiem klubu „Bon Ton”. Po prostu — całość naszych placówek kulturalnych — a jest ich sporo w całym mieście — otrzymuje nazwę Domu Kultury SM „Śródmieście”.

Niektórzy stawiają wam zarzut, że koncentrujecie się na formach sztuki kameralnych, na kółkach zainteresowań skupiających kilkadziesiąt hobbystów, kosztem imprez masowych...

— Taki profil działalności wynika po części z naszych możliwości lokalowych, ale przede wszystkim z naszych wieloletnich doświadczeń. Człowiek współczesny w dużym mieście z tłumem na do czynienia na każdym kroku, w tym w domu, przeobraża się w sklepik i najlepiej odpoczywa w gronie mniejszym wśród ludzi o podobnych zainteresowaniach. Te właśnie potrzeby najlepiej zaspokajają kluby zainteresowań. Mają one wszystkie charakterystyki i wcale nie są łatwiejsze. Właśnie dlatego, że nie stęka ludzi, po prostu nie zazdy znajduje dość czasu i dość cierpliwości, by uczestniczyć regularnie. Wezmijmy taki klub akwarystów „Molinezja”. Obok ścisłego grona hobbystów-weteranów istnieje tam młodzieżowa i dziecięca szkoła akwarystyczna odbywająca się prelekcje i filmy dla setek ludzi zainteresowanych tematem. Ostatnią wyprawę połączoną z głębią ryb w „Bon Tonie” zwidziło 4 tysiące osób, i to jest zżyty kameralny?

Niektórzy np. mi mówią, że nasz Ośrodek Modelarstwa Lotniczego to kosztowny luksus dla garstki najlepszych, istotnie, wyposażenie ośrodka nie najwyższym krajowym poziomem pochłonęło dużo pieniędzy. Kilkuosobni modelarzy, reprezentujących Szczecin w zawodach ogólnokrajowych i zdobywających tam czołowe lokaty, to najlepsi spośród setek młodych ludzi, którzy uczestniczą do modelarstwa i uprawiali to hobby. Pokazujemy modeli i takich gromadzą całe tłumy zainteresowanych!

— CZĘSTO zamieszczamy w gazecie informacje o spotkaniach waszych klubów turystycznych...

— To nasza najstarsza forma rozrywki, która popularyzuje konsekwentnie garstka zapaleńców. Trzeba ludzi wyrwać z miasta — właśnie z zadumionego śródmieścia — na łono natury. Szczecin ma wyjątkowo piękne okolice malowniczo położone nad morzem, blisko od centrum. Niezależnie od pory roku i pogody wędrują „Wiercielecy” gromadząc wokół siebie wielu amatorów i pasjonatów. Kluby turystyki na orientację

leją. Takiej frekwencji nie ma na młodzieżowych potancówkach...

— SPÓŁDZIELNIA ma również w swej gestii daleko położone, jeszcze nie do końca zbudowane osiedle Tatrzzańskie i Gontyny. Jak tam wygląda po pozycja kulturalno-rozrywkowa?

— Na pewno jest nieco uboższa. Ale przecież nie działamy w próżni. W sąsiedztwie „Gontyny” znajduje się duży środowiskowy DK „Korab”, z którym nawiązaliśmy owocną współpracę.

— JAKI jest program działalności kulturalnej spółdzielni na najbliższą przyszłość?

— Dołożymy wszystkich starań, aby i w tym roku wygospodarować nie mniej środków na cele społeczno-kulturalne niż w roku ubiegłym. Pragniemy doskonalić to co już mamy, co się sprawdziło. A poza tym zamierzamy zorganizować giełdę obrazów i rzeźb plastyków, posiadających pracownie na terenie administrowanym przez naszą spółdzielnię. Sądzę, że artysty nam nie odmówią. Zamierzamy również rozszerzyć program nauki języków obcych. Wkrótce uruchomimy kurs angielskiego dla dzieci w wieku przedszkolnym. Mierzmy zamary na sily...

Rozmawiał: J. ŁAWRYNOWICZ

„Król Roger” na scenie Teatru Wielkiego

Z OKAZJI jubileuszu 150-lecia Teatru Wielkiego w Warszawie, przygotowano premierę „Króla Rogera” Karola Szymanowskiego. Kierownictwo muzyczne sprawuje Robert Salanowski, reżyserię i scenografię objął Andrzej Majewski, choreografią i współpracą reżyserską zajęła się Teresa Kulawa, inscenizacją jest dziełem R. Salanowskiego i A. Majewskiego, chór przygotował H. Górski, a występują soliści, chór i balet Teatru Wielkiego w Warszawie.

(CAF — Z. Matuszewski)

RAYMOND CHANDLER

SIÓSTRZYCZKA

Tłumaczył Piotr Kamiński

14

— Chce pan przez to powiedzieć, że coś mu się stało?

Jej głos osłabił nagle i zmienił się w coś w rodzaju żalostnego szepotu, jakby grabarz prosił o zapłatę z dołu. — Nic mi o tym nie wiadomo. Ale skoro pani wie, kłm był Orrin, skoro listy od niego najpierw przychodziły, a potem przestały, to na pani miejscu ja bym raczej nie czekał na letnie wakacje żeby tu przyjechać i popatrzeć tu i ówdzie, co się stało. Nie omijałbym także policji, która ma przecież specjalne środki do szukania zaginionych. I na pewno nie poszedłbym zamiast tego do samotnego faceta, o którym nie wiem z prośbą, żeby to on poniechał trochę za mnie w tych śmieciach. A już zupełnie nie wyobrażam sobie, żeby pani kochana mamusia po prostu siedziała przez cały czas w Manhattan, Kansas, spokojnie tydzień na tygodniu i cerowała pastorowi zimową bieliznę. Orrin nie pisze. Żadnych wiadomości. A mamusia po prostu wzdycha głęboko i sięga po następną parę majtek.

Jednym suszem była na nogach.

— Jest pan obrzydliwy, odpychający! — krzyknęła gniewnie. — Jest pan podły, plugawy! Jak pan śmie mówić, że nie martwiłyśmy się o niego z mamą! Jak pan śmie!

Popchnęłam dwadzieścia dolarów srebrnymi trochę bliżej drugiej strony biurka.

— Martwiłyście się akurat za dwadzieścia dolarów, kotku — powiedziałem. — Tylko, że nie wiem o co właściwie. I zdaje się, że nie mam ochoty wiedzieć. Wsadź ten plik banknotów z powrotem do swojej torby jeździeckiej i wykreśl mnie z pamięci. Może jutro przyjdzie ci ochota pożyczyc te forse jakimś innemu detektywowi.

Wrzuciła pieniądze do torby i zatrzasnęła ją wieciekle.

Nieprędko zapomnę pańskie maniery! — powiedziała przez zęby. — Nikt nigdy nie odważył się do mnie mówić w taki sposób!

Wstałem i obszedłem biurko dookoła.

Tylko nie myśl o tym za dużo, bo jeszcze ci się to znacznie podobać.

Wyciągnąłem rękę i zerwałem jej okulary. Cofnęła się pół kroku, prawie się potknęła, a ja instynktownie ją złapałem. Oczy jej się rozszerzyły, połozyla mi ręce na pierś i zaczęła odpychać. Znałem pewnego kotka, co pchał mocno.

— Bez tych szkiełek to masz nawet niezłe oczy — powiedziałem z zachwytem w głosie.

Odprężyła się, odchyliła nieco głowę i troszkę otworzyła usta.

— Pewnie pan to robi ze wszystkimi klientkami — powiedziała cicho. Ręce opadły jej teraz wzdłuż ciała. Torba objęta mi się o nogi. Catym ciężarem oparła się na moim ramieniu. Jeżeli chodziło o to, żebym ją puścił, to pomylita jej się sygnalizacja.

— Po prostu nie chciałem, żeby pani straciła równowagę.

— Wiedziałam, że z pana dobry człowiek. Jeszcze bardziej się odprężyła. Catkiem odrzuciła głowę do tyłu. Jej powieki opadły, zdrząły nieco, a usta rozchyliły się troszkę bardziej. Pojawił się na nich ten nieznamy, prowokacyjny uśmiešek, którego nikt nie musi ich uczyć.

— Myśli pan pewnie, że zrobiłam to specjalnie — powiedziałam.

— Co specjalnie?

— To znaczy, że się potknęłam.

— Bo ja wiem...

Szybko objęła mnie za szyję i zaczęła ciągnąć. No więc pocałowałem ją. Miałem do wyboru to, albo dać jej w łeb. Przez chwilę bardzo silnie przyciskała swoje usta do moich, po czym spokojnie i nadszycając sprawnie obróciła się w moich ramionach i przyluliła do mnie. Wydała z siebie, pełne ulgi westchnienie.

W Manhattan, Kansas, mogliby pana za to aresztować — powiedziała.

— Gdyby była jakaś sprawiedliwość, powinni mnie aresztować od razu na dworcu — powiedziałem.

Zachichotała i stuknęła mnie w nos czubkiem palca.

— Zdaje się, że pan naprawdę woli szybko dziewczyny — rzekła, patrząc na mnie spode łba. — W każdym razie nie będzie pan musiał wycierać sobie ust ze szminki. Może następnym razem się pomaluję.

— Może teraz za to siądymy sobie na podłozę — powiedziałem. — Ramiona mi zdrewniały.

Zachichotała znowu i wywinęła się zrzęcznie.

— Pewnie pan myśli, że całowałam się mnóstwo razy — powiedziałam.

— Jak wszystkie dziewczyny.

Kiwnęła głową, jeszcze raz spojrzęła na mnie tak samo, spode łba, przez co jej ręcy przecinały tęczęwkę dokładnie na pół.

— Nawet na kościelnych zabawach gramy w całowanie — przyznała.

— W przeciwnym razie nie byłoby kościelnych zabaw — odrzekłem.

Patrzyliśmy na siebie przez chwilę bez szczególnego wyrazu.

— No więc... — zaczęła wreszcie. Podalem jej z powrotem okulary. Włożyła je. Otworzyła torbę, najpierw przejrzała się w małym lusterku, potem pogrzebała jeszcze trochę w środku i wyjęła zacięniętą dłoń.

(Ciąg dalszy nastąpi)

